

BÀI TẬP BỔ SUNG 1

Vẽ bảng chân trị cho các mệnh đề sau:

1. $(p \vee r) \rightarrow (r \vee \sim p)$

Giải

p	r	$\sim p$	$p \vee r$	$r \vee \sim p$	$(p \vee r) \rightarrow (r \vee \sim p)$
0	0	1	0	1	1
0	1	1	1	1	1
1	0	0	1	0	0
1	1	0	1	1	1

2. $\sim (\sim p \wedge \sim q)$

Giải

p	q	$\sim p$	$\sim q$	$\sim p \wedge \sim q$	$\sim (\sim p \wedge \sim q)$
0	0	1	1	1	0
0	1	1	0	0	1
1	0	0	1	0	1
1	1	0	0	0	1

3. $(p \wedge q) \rightarrow \sim q$

Giải

p	q	$p \wedge q$	$\sim q$	$(p \wedge q) \rightarrow \sim q$
0	0	0	1	1
0	1	0	0	1
1	0	0	1	1
1	1	1	0	0

Xét các suy luận sau đây có đúng hay không? Trình bày chi tiết các bước và luật sử dụng trong suy luận:

4.

$$\sim p \vee r \quad (1)$$

$$\sim q \rightarrow \sim r \quad (2)$$

$$\sim s \wedge p \quad (3)$$

$$t \vee s \quad (4)$$

$$\sim t \vee u \quad (5)$$

$$\text{Suy ra, } u \wedge q \quad (6)$$

Giải

Ta biến đổi các mệnh đề sau:

$$(1) \equiv \sim p \vee r \equiv p \rightarrow r$$

$$(2) \equiv \sim q \rightarrow \sim r \equiv r \rightarrow q$$

Từ mệnh đề (3), áp dụng luật Simplification ta được:

$$\sim s \quad (7)$$

$$p \quad (8)$$

Kết hợp (1) và (2), áp dụng luật Hypothetical syllogism ta được:

$$(p \rightarrow r) \wedge (r \rightarrow q) \equiv p \rightarrow q \quad (9)$$

Kết hợp (8) và (9), áp dụng luật Modus ponens ta được:

$$p \wedge (p \rightarrow q) \equiv q \quad (10)$$

Kết hợp (4) và (5), áp dụng luật Resolution ta được:

$$(t \vee s) \wedge (\sim t \vee u) \equiv s \vee u \quad (11)$$

Kết hợp (7) và (10), áp dụng luật Disjunctive Syllogism ta được:

$$(\sim s) \wedge (s \vee u) \equiv u \quad (12)$$

Kết hợp (10) và (12), áp dụng luật Conjunction ta được:

$$u \wedge q \equiv (6)$$

Do đó, suy luận trên đúng.

5.

$$\sim (p \vee q) \quad (1)$$

$$r \rightarrow q \quad (2)$$

$$r \vee s \quad (3)$$

$$\sim s \vee t \quad (4)$$

$$\text{Suy ra, } \sim p \wedge t \quad (5)$$

Giải

Ta biến đổi các mệnh đề sau:

$$(1) \equiv \sim (p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$$

$$(3) \equiv r \vee s \equiv \sim r \rightarrow s$$

$$(4) \equiv \sim s \vee t \equiv s \rightarrow t$$

Từ mệnh đề (1), áp dụng luật Simplification ta được:

$$\sim p \tag{6}$$

$$\sim q \tag{7}$$

Kết hợp (3) và (4), áp dụng luật Hypothetical Syllogism ta được:

$$(\sim r \rightarrow s) \wedge (s \rightarrow t) \equiv \sim r \rightarrow t \tag{8}$$

Kết hợp (2) và (7), áp dụng luật Modus Tollens ta được:

$$(r \rightarrow q) \wedge (\sim q) \equiv \sim r \tag{9}$$

Kết hợp (8) và (9), áp dụng luật Modus Ponens ta được:

$$(\sim r \rightarrow t) \wedge (\sim r) \equiv t \tag{10}$$

Kết hợp (6) và (10), áp dụng luật Conjunction ta được:

$$\sim p \wedge t \equiv (5)$$

Do đó, suy luận trên đúng.

6.

$$\sim (p \wedge q) \rightarrow (r \vee s) \tag{1}$$

$$q \rightarrow (u \wedge t) \tag{2}$$

$$u \rightarrow p \tag{3}$$

$$\sim s \tag{4}$$

$$\text{Suy ra, } q \rightarrow r \tag{5}$$

Giải

Xét trường hợp sau: $p = 1, q = 1, t = 1, u = 1, r = 0, s = 0$. Khi đó, ta kiểm tra lại các mệnh đề:

$$(1) \equiv \sim (p \wedge q) \rightarrow (r \vee s)$$

$$\equiv \sim (1 \wedge 1) \rightarrow (0 \vee 0)$$

$$\equiv \sim 1 \rightarrow 0$$

$$\equiv 0 \rightarrow 0 \equiv 1$$

$$(2) \equiv q \rightarrow (u \wedge t)$$

$$\equiv 1 \rightarrow (1 \wedge 1)$$

$$\equiv 1 \rightarrow 1 \equiv 1$$

$$(3) \equiv u \rightarrow p$$

$$\equiv 1 \rightarrow 1 \equiv 1$$

$$(4) \equiv \sim s \equiv \sim 0 \equiv 1$$

$$(5) \equiv q \rightarrow r$$

$$\equiv 1 \rightarrow 0 \equiv 0$$

Như vậy, tồn tại trường hợp để các mệnh đề điều kiện đều đúng mà mệnh đề kết luận sai. Do đó, suy luận trên không đúng.

Các cặp mệnh đề sau đây có tương đương logic không?

7. Mệnh đề 1: $(p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r)$

Mệnh đề 2: $(p \wedge q) \rightarrow r$

Giải

Xét trường hợp sau: $p = 0, q = 1, r = 0$. Ta kiểm tra lại các mệnh đề:

$$\text{Mệnh đề 1: } (p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r)$$

$$\equiv (0 \rightarrow 0) \wedge (1 \rightarrow 0)$$

$$\equiv 1 \wedge 0 \equiv 0$$

$$\text{Mệnh đề 2: } (p \wedge q) \rightarrow r$$

$$\equiv (0 \wedge 1) \rightarrow 0$$

$$\equiv 0 \rightarrow 0 \equiv 1$$

Như vậy, tồn tại trường hợp mà $[(p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r)] \leftrightarrow [(p \wedge q) \rightarrow r] \equiv 0$ hay $[(p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r)] \leftrightarrow [(p \wedge q) \rightarrow r]$ không là một tautology. Do đó, 2 mệnh đề trên không tương đương logic với nhau.

8. Mệnh đề 3: $(p \rightarrow q) \wedge (p \rightarrow r)$

Mệnh đề 4: $p \rightarrow (q \wedge r)$

Giải

Ta biến đổi mệnh đề 3 như sau:

$$\begin{aligned}(p \rightarrow q) \wedge (p \rightarrow r) &\equiv (\sim p \vee q) \wedge (\sim p \vee r) \\ &\equiv \sim p \vee (q \wedge r) \\ &\equiv p \rightarrow (q \wedge r) \quad (\text{Mệnh đề 4})\end{aligned}$$

Do đó, 2 mệnh đề trên tương đương logic với nhau.

Không dùng bảng chân trị, chứng minh các mệnh đề sau đây luôn đúng:

9. $[p \wedge (p \rightarrow q)] \rightarrow q$

Giải

$$\begin{aligned}[p \wedge (p \rightarrow q)] \rightarrow q &\equiv [p \wedge (\sim p \vee q)] \rightarrow q \\ &\equiv [(p \wedge \sim p) \vee (p \wedge q)] \rightarrow q \\ &\equiv [\mathbf{F} \vee (p \wedge q)] \rightarrow q \\ &\equiv (p \wedge q) \rightarrow q \\ &\equiv \sim (p \wedge q) \vee q \\ &\equiv (\sim p \vee \sim q) \vee q \\ &\equiv (\sim p) \vee (\sim q \vee q) \\ &\equiv \sim p \vee \mathbf{T} \\ &\equiv \mathbf{T}\end{aligned}$$

Do đó, mệnh đề trên luôn đúng.

10. $[(p \vee q) \wedge (p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r)] \rightarrow r$

Giải

Xét mệnh đề $(p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r)$ ta có

$$\begin{aligned}(p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r) &\equiv (\sim p \vee r) \wedge (\sim q \vee r) \\ &\equiv (\sim p \wedge \sim q) \vee r \\ &\equiv \sim (p \vee q) \vee r \\ &\equiv (p \vee q) \rightarrow r\end{aligned}$$

Thay kết quả trên vào mệnh đề ta được

$$\begin{aligned}
 [(p \vee q) \wedge (p \rightarrow r) \wedge (q \rightarrow r)] \rightarrow r &\equiv \{(p \vee q) \wedge [(p \vee q) \rightarrow r]\} \rightarrow r \\
 &\equiv \{(p \vee q) \wedge [\sim (p \vee q) \vee r]\} \rightarrow r \\
 &\equiv \{[(p \vee q) \wedge \sim (p \vee q)] \vee [(p \vee q) \wedge r]\} \rightarrow r \\
 &\equiv \{\mathbf{F} \vee [(p \vee q) \wedge r]\} \rightarrow r \\
 &\equiv [(p \vee q) \wedge r] \rightarrow r \\
 &\equiv \sim [(p \vee q) \wedge r] \vee r \\
 &\equiv [\sim (p \vee q) \vee \sim r] \vee r \\
 &\equiv \sim (p \vee q) \vee (\sim r \vee r) \\
 &\equiv \sim (p \vee q) \vee \mathbf{T} \\
 &\equiv \mathbf{T}.
 \end{aligned}$$

Do đó mệnh đề trên luôn đúng.